

Entwree Ethu Awifex.

59. *gada=gahjums.*

Mr. 50.

Trefchddeenâ, 10. (22.) Dezemberî.

1880.

Nedaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hohenpoth, Kurland. — Ekspedīzija Besthorn kā grāmatu-bobē Zelgawā.

Latv. Aw. maksā par gadu Jelgavā 1 rubl., Rīhgā sanemoht pēc Daniel Minus fga 1 rubl. 20 kāp.,
par pasti sanemoht 1 rubl. 50 kāp.

A p s t e l l e f h a n a s peenem:
Jelgawa, Jērd. **Bēsthorna** lga grahmatu-bohdē, palejas-eelā Nr. 2. **Kuldīga**, Jērd. **Bēsthorna** lga grahmatu-bohdē. **Bauska**, R. Bogel lga apteekī. **Nīhga**, D. Minus lga kantori, teatera- un wehwera-eelas stuhi. **Walmeera**, Trey lga grahmatu-bohdē. **Walka**, M. Rudolff lga grahmatu-bohdē. **Pehterburga**, pee Pehterburgas zeen. Latw. draudses mahzitaja.

Par sinn un usazinaschann zeen. Latweescheem

1881. gadā „Latweeschu Awiſes“ ijinahks tāpat, kā šogad un māksahs tik pat. Laišajus cepastīstības ar ahrsemehim, bet ihpaschi eeweirošim Kreiņu ūsu mīkto tehviju, un Baltijas gubernas. Bīdēme un Kursene ir lā māksas, kas drāndībā dībīvo. Tamdekl ari „Latweeschu Awiſes“ nesīs finas par Latweeschu ja dībīvi tillab iš **Widsemeš**, kā ari iš **Kursemēš**. Nahkošču gadu laikam Baltijā tāps eīnesta īvarīga reforma — prohti **meera-teesa**. — Latweeschu Awiſes īchīhs teefas uſluhlohs kā ūsu jauno darba-lauku, iš kura pasinoħhs īvarigalohs un jo eeweirojanohs notikumus. Pēhj darba un puhlekm zilvēkam ja-īsdūfahs; tamdekl Latv. Aw. gahdahs par derigeem un labiem īstātieem, johleem, mīhlakm, dīsfahm u. t. j. pc., lai zaur tam tauteeshi un tautees palawē laitu.

Basnizas un skohlas peilitums pārnēgls sinas par basnizu, skohlu un mīšju, bet ari dohs pahrspreedumus par skohlas buhšchanu un derigus padohmus zeen.

Luhdiam zeen. Luhdistrabdeekus un sinotajus, ta munus art us preetkhu parahditu tashbu labu prahku, ta luhdi schin, pawebstidanti parechus notifumus. Strah-
datim ixtatris. Iai ari buhu no druzisnici nee sanas tantas luhlschekomus!

Ja tikai buhs eespehjams, kad ari nahlokhā gadā dohjim Latv. Aw. laistajeem kahdu bildi, kas lai puslēko Latveesħu mahjas un pazīla Latveesħu firdis. Beidsojt ujsaizinam un luhsam zejt, lai apstelle "Latv. Awises" laikā, wehl fēlini gadā, ka ieklatris fawu pirmo awises nummuru war hanent pee laika. Mirellieħanqas nemis pretim wjii tse żejt, kieni kas ta' libbi f'idha tiegħi jaġi dennejha.

Rāhditais: No eelschlemehm. No ahrsehm. Wisjaunahs finas. Kahds wahrs par "Rehterburas Kreewu awise" zc. Seemas-fwehku wakars. Atklahta wehstule Latin. Un. latistorem. Tindinaschauas.

No effectiveness

Pehterburga. „Wald. Webstneſi“ nodrukahtis Wisaugstakſaks Diaburgas prinzip Pehterim us 50-gadu deenesta jubileju. Augstais hungs un Keisars iſfaka Sawu un Kreewu walsts firfnigako pateizibu par ſekmigo puſſimts gadu darboſchanohs. — **Senators barons Alekſanders Stakelbergis** eezelts par Tehryatas mahzibas-apgabala kuratoru. — **Peektdeen,** 28. Novemberi, pehz puſſeenas, Pehterbura polizeja apzeetinaja jau ſen no winas mekleto, pee nihi-lijtu partijas peederofcho, fwarigo politifku noſeedsneeku, is deenesta atlaisto wirſneeku Poſkiwanowu. Wina kabatās atrada dasch-dascha-das leetas; to ſtarpā ari daschu noſohditu noſeedsneeku fotografijs, uſmuſinaſchanas rakſtus, giſti u. t. pr. Poſkiwanowa dſihwolli uſgahja aifflehgatu zela-ſohmu, kuru, kā wiſch teiža, eſoht jaſargahs attaiſiht. Zela-ſohma, tā kā bij — ne-attaisita, tika noſuhtita us fle-penahs polizejas nodalu. — **Zaumee 25-rublu gabali** eſoht lohti fmuki. Darbs glihts; burti balti un fili ar uhdene ſihmehm. Zaunahs biletēs puſchkojoht Zara Michaila Fedorowitscha portreja. Bi-letes malas ne-eſoht wiſ qlüdenas, bet rohbainas.

Kā „Nowosti“ leekahs dīrdejuſt iſ drohſcha awota, eſoht komiſſija, kas bij eezelta iſſtrahdaht projektu, kā waretu galwas-naudas weetā eewest zitas nodohſchanas, pabeiguſt ſawu darbu, un no tureſchoht drihſumā ſem finanz-ministra preeſchſehdeſchanas ſawu pilnu ſapulzi. Projektu grunts ſaturs eſoht ſchahds: 1) Galwas-naudas weetā eewei- dihs nodohſchanas no personahm, kur tapſchoht nemtas nodohſchanas no wiſahm eenemſchanahm, lai buhtu kahdas buhdamas. Tapſchoht nemta kahda prozenſchu data no cerehdnu algahm, prozenetes no grunts-gabalu eenahkſchanahm, nameem, wehrtibas-papihreem u. t. pr. Nodohſchanas tapſ nemtas ne ween no privat wehrtibas-papihreem, bet ari no walſte-kapitala, kā p. p. no prehmiju aifnehmumeem, rents- ſcheinahm u. t. pr. Nodohſchanas tapſ aifturetas pee kuponu iſmak- faſchanas. 2) Par ſemi nebuhs nekas ja naikſā. 3) Katriis ſtrahd- neeks makſahs tik weenu rubli. 4) Wiſahm eenemſchanahm, ko grib eewest galwas-naudas weetā, ja-eeneſs kahdi 60 milj. rublu. 5) Ir nodohmahts eezelt ihpachus uſraugus, kuru uſdewums buhtu — luh- koht uſ tam, kā personas, kām nodohſchanas japeedſen, to daritu

kahrtigi un pareisi. Scheem usraugeem buhs ari bals-teesba, un
winu bals- buhs jaleek wehrâ nodohschau peedfinejem. Preelsch
projekta galigas apfpreeschanas taps nemti valihgâ semes presidenti
un wisseltei nahrmades.

Jayn-eewedamahs nodohschanas mafahs ari ahrsemneeki, no sawa 18. lihds 55. dschwes-gadam. Nodohschanas mafahs til tee ahrsemneeki, kas dschwo us weetas. Pawisam no nodohschanahm tiks atswabinati aktiwâ deenestâ buhdamee saldati, un tahdi, kas ir eewai-noti karâ, jeb kas kahdas slimibas dehl ir palikuschi darba nespêhzigî; tâpat ari nabagu-namu un zitu labdarigu eestahdu eedschwotaji, ga-ridsneeki, studenti par studeereschanas laiku, divlomatiskee agenti un konsuli. sâ ari avfahrtstoigadami ahrsemneeki.

Jelgawas svehtku-komiteja notureja 26. Novemberi Jelgawā, Wilnas weefnizā, sapulzi, kurā wehl reis nehmahs pahrspreest sawu faweenoschanahs leetu ar Jelgawas Latw. beedribu. Lai gan tee 9 ustizibas-wihri, kam bij usdohts, sawā starpā to leetu smalki apfwehrt, isteiza, ka deretu gan faweenotees, tad tomehr svehtku-komiteja no-fpreeduši, ka negrib wis weenotees ar Jelgawas Latw. beedribu, bet labak komiteju pawifam — slobat!

Jauns Latv. laikraksts. No uestizamas puses „M. W.“
fino, ka „Baltijas Semkohpja“ atbildoscham redaktoram, G. Matera
lgam, no drukas-leetu wirswaldes atlauts isdoht jaunu awisi, kas
faulfees „Teefu Wehstnesis“, isnahks reisti nedelā un māsfahs par
pastu 3 r., tāpat nonemoht 2 rbt. 50 kap. „Teefu Wehstnesis“. Tā
jau mina wahrds rahda, darboschootes ihpaschi ar teefu- un walde
leetahm, bet pasneegschoht ari zitus rakstus un daschadas finas. Pee-
likumā, kas ik nedelas ees lihdsā, buhschoht stahsti un sihkaki raksti.
Jaunais laikraksts buhschoht tik pat leels, ka „Baltijas Semkohpis“,
un isnahfschoht no jauna gada.

Pagohdinaſchana. Augstais Kungs un Keisars pebz ministeru komitejas spreeduma no 12. Novembra Wisaugstali dahwinajis — pēe kruhtīm pēe Stanislawa bantes nefamus fudraba medalus ar uſ- rākstu „par uſzītibū“ fchahdeem pagasta omata-wihreem: Palangas pagasta-wezakajam Antonam Jurewitscham, Baldones pag.-wezakajam Mahrtinam Bohdinom, Lutriku pag.-wez. Jurim Labrenzam, Kuldīgas wirsipilskunga muishas pag.-wez. Jurim Hartmanam un Leel-Eseres pagasta-teefas fkrīhwerim Wilhelمام Lercham.

Leepaja. Par kahdu blehdibū, atswabinatees no kara-klaufibas, rafsta „Lib. Ztg.“ fchitā: Rofjanu aprinka muischneeks Stanislaus L., kas wißpahrigahs kara-klaufibas deht bij lizees peerakstitees Lee-pajas eefaukschanas aprinkī, bet terminā nebij rahdijees. 1. Dezemb. nonahza kara-klaufibas komisjā. Pee ismekleschanas israhdiyahs, ka us weenās azs bij aklis; tadeht to isbrahkeja, un winsch dabuja hantu-jeb nederibas biletī. Waj komisjā buhtu warejuſti dohmāht, ka tē padarita blehdiba, — ka pahmekletais nebij wiß muischneeks Stanislaus L., bet ta paſcha aprinka muischneeks Witolds M., kas jau no zitas komisjās bij isbrahkehts, ja wina eepreelshu is Rofjanem nebuhtu dabujisti bes paraksta wehstuli, kurā tai finoja nodohmato blehdibū? Gefahkumā gan dohmāja, ka wehstulei nebuhs nekahda ih-paſcha ſvara; bet kad nu Stanislawu L. teesham isbrahkeja, tad ſahka leetu drusku pehtiht, gribedami isdabuht pateefibū. Jautahs, Witolds M. iſſazija wiſu, kas tik ſihmejahs us Stanislawu L.; bet kad winam lika uſrakſtīt ſawu wahrdū, tad israhdiyahs, ka tas ne-mas nebij lihdsigis tam rohkrakſtam, kas atradahs Stanislawu L. pee-teiſchanahs rafsta. Winu darija us to uſmanigu, un nu winsch iſſazija pateefibū, pee kam israhdiyahs, ka Witolds M. ſcho ſawu mi-hleſtibas darbu draugam nebij wiſ darijis aif draudſibas ween.

Rīhga. 4. un 5. Dezemberi f. g. Latweefchu draugu bee-driba natureja ſawu gada-fapulži, pee kurā nehma dalibū kahdi 70 fungi. Atklahſchanas runu teiza beedribas presidents Bielensteina kgs. Paſchu runu, kurā zeen. runatajs ſapulzejuſchohs darija uſmanigus us daschahm leetahm, kas ir ewehrojamas muhſu ſadſhwē, paſneegſim us preeſchu. Pehz tam Kursemē beedribas direktors Rutkowsky mah-zitajs apſpreeda ihpachī tāhs grahmatas, kas pehdejā gadā Kursemē ir nahkuſchās drukā. Pee tam peemineja, ka nerunahs par iſkattru grahmatu, bet raudſihs wiſpahrigi parahdiht, ka Kursemē ar rafſteezibū gahjīs. Wairak ka puſe — 24 lihds 25 grahmatas peeflaitamas pee laſiſchanas grahmatahm; ohtā puſe ir joħku-lugas, operetes un tāhdas grahmatas, kas peekriht pee dſeijnelu mahlſlas. Tīkai 4 ſkohlas-grahmatas ir Kursemē drukatas. Grahmatas, kurās rohnahs Deewa wahrdū un tīzibas mahzibas, Kursemē naw pawifam nahkuſchās laudis. Wiſpahrigi nemoh̄t, laſiſchanas grahmatas ne-efoht wiſai teizamas; leelakājā daļā rohnotees tahdi breeſmu ſtahſti, ka ſchauſchalas ſkreijoht par kauleem. Tahdas breeſmu grahmatas efoht wiſmairak iſnahkuſchās Jelgavā pee Schablowsky kga. Bet weena grahmata ihpachī pahrspehjoht wiſas zitas breeſmu grahmatas. Un ſchi grahmatina efoht: „Raganas lahsti no Garpehtera Inga“. Še ſtahſtoht par tāhdahm nedſirdetahm breeſmu leetahm, ka laſitajs, „Raganas lahstus“ iſlaſijs, grahmatinu nolekoht pee malas — ar ihgnumu un reebumu.

Pee labakahm laſiſchanas grahmatahm, kurās rohnahs labs koh-dols un dasch labs graudinsh, buhtu peeflaitamas ſchihs grahmatas:

„Mahtes rohse“ no Gehlina.

„Milsu sahbaks“ no C. Trautmana.

„Iwans Ginkows“ no Stahlberga.

„Baskahjeete“ no Dünsberga.

„Viktena ſpreedumi“ no Sahle.

„Skalātā Mechtilde“ no Blumberga, un wehl zitas maſakas grahmatinas. Rutkowsky kgs ari uſteikdams peemineja „Temſes dehlu“ no Kaudſites Matihſa, ka ari mehs reis Latv. Aniſes darijahm.

Kā ſkohlas-grahmatas Kursemē direktors ari ewehroja „Wehſturi“ pagasta-ſkohlahm no Kaudſites Matihſa; pirmā burtnizē wezee wehſtures laiki. Spiessa „Pahrtulkotajs“; ſchi teizamā grahmata ir jan veedſhwōjuſti ſawu ſeptito druku, un waram tīkai wehle-tees, ka „Pahrtulkotajs“ tāpat, ka lihds ſchim, atraſtu Latweefchu ſkohlas laipnu uſnemſchanu! „Ihſa ſiſika“ jeb dabas mahziba no Bankina ſkohlotaja buhtu zitadi laba, bet buhs gan ſkohlas-behrneem par gruhtu, un ari daschi wahrdi un noſauzeeni nebuhs it labi un lai-migi iſwehleſti.

Deijneeku mahkflas grahmatas: Joħku-luga no Blaw-neeka. Un tad ihpachī diwas grahmatinas no Lautenbacha-Juhſmina: „Latweefchu ohtree wiſpahrigee dſeedaſchanas-ſwehtli“ un „Salkha lihgawa“. Abas ſchihs grahmatinas ir lohti teizamas. „Latv. II. wiſp. dſeed.-ſwehtli“ mehs atrohnam jauku atbaliſi no ſhogad Rīhga pawaditeem dſeedaſchanas-ſwehleem. Bet wehl labaka efoht „Salkha lihgawa“ — gan ſatura, gan walodas finā.

Beidſoht Rutkowsky kgs prafija, ka tas gan naħkabs, ka ſho-gad Kursemē naw farakſtīta neweena grahmata ar garigu ſaturu. Dasch warbuht atbildehs tā: „Pehdejōs laikos dſirdam ſakam, ka we-ze Latweefchu paganu laiki efoht bijuſchi gaifmas- un brihwestibas

laiki. To apleezinoht ta leeta, ka tagad eſoht deewšgan tāhdu, kaſ-rafſtōs un dſejās gohdina Latweefchu paganu deewelkus. Daschi mehdſoht fazih, ka ar kristigo tizibu eſoht par mums naħkuſchi tum-ſibas un wehrlsibas laiki. Tagadejee laiki eſoht gaifmas laiki; tamdeht waijagoht atkal doht gohdu wezeem paganu deewelkleem, ka gaifmas nefejeem u. t. j. pr.“ Rutkowsky kgs pee tam peefihmeja, ka wiſi tee, kaſ tā dohmā un runā, naw pareiſi dohmajuschi un runajuschi. Ne wiſ Behrkons, Potrimps u. t. j. pr. mums ir palihdſejuschi, pee gaifmas weduſchi un to dewuſchi, kaſ muhſu nabaga zilweka dwehſelei ir waijadſigs, bet Tas, kaſ pats ir ta gaifma, kaſ mums palihdſ pee laizigahs un muhſchigahs labklahſchanahs, un kaſ muhſu atpeſti-jis no wiſeem grehleem. — Kad Kursemē naw garigas grahmatas farakſtitas, tad tas gan buhs notiziſ it — newilus un bes kaut kahda launa noluſka. Uſklubinajis, lai labā meera-garā wiſi kohpā strahdā pee Latweefchu tautas, Rutkowsky mahzitajs pilnigōs un ſpehzigōs wahrdōs wehleja dauds laimes un ſelmes Latweefchu tautai — iſkattrā finā.

Widſemes beedribas direktors Bierhuffa mahzitajs apſpreeda tāhs grahmatas, kaſ Widſemē ir drukatas. Ari tur bij rafſteezibas laukā auguſħas gan tuſħas, gan pilnas wahrpas. Tad zeen. runatajs garakā runā ſapulzejuſchohs darija uſmanigus us ſcho laiku un wina zenteeneem. Pats bij ari aifgrahbts no miheleſtibas us Baltiju un Latweefcheem, un ari wiſus grahbtin aifgrahba. Zenſi-meſ un zihniſimees, bet tā, ka muhſu naħlamā pa-audſe reis par to neſmeijahs un muhſu ne-apfuhs tautas un Baltijas preeſchā! Kaut jele ſhee muhſu zeen. Widſemes direktora kga wahrdi allasch paliku muhſu ſirdiſ!

Starp ziteem apſpreedumeem „Latweefchu draugu beedriba“ no-ſpreeda zeen. Brashes tehwam iſſazibas par wina uſtiziġeem un kreetneem puhlineem pee Wahzu-Latweefchu wahrdnizes. Preſi-denta kgs paſkubinaja, lai krahj, kaſ ween war, Latweefchu wahrdus un teikumus preeſch naħlamahs pahrlabojamahs un paplaſchinajamahs Latw.-Wahzu wahrdnizes, preeſch kurā ari zeen. Brashes tehwus jau ruhpigi krahjoh. Tad Annina mahzitajs runaja par preeſch-metu: Kas tas tāhds ir — Uhſinfch jeb (Uhſinfch)? Widſemē daſchōs apgalbos peeminoht wehl tagad „Uhſina deenu“, t. i. Jurgu deenu. Kā rāhdahs, ir „Uhſinfch“ bijis lahdas Latweefchu elks jeb deewellis, ko uſluhkoja kā biſchu un ſirgu fargataju. Ja kaſ no laſitajeem ſinatu doht ſiħlakas ſinas par „Uhſinu“ (no kam wahrdū zehlees, ko un kā „Uhſinam“ wezee Latweefchu upurejuſchi u. t. j. pr.), tad luhtu to peefuhtih „Latweefchu Awiſchu redakzijs“. — Preſidenta kgs runaja par wezu-wezahm Latv. miħklahm, no krahm lahdas 1000 miħklas ir pats ſakrahjīs....

Pee kohpiga meelaſta nehma gandrihs wiſi fungi dalibū. Bij jautras ſtundas. Weenprahiba walbiha winu ſtarpa. Bits zitu pa-ſkubinaja, lai iſkattris strahdā zif woredams un kalpo zaur tam „be-er-dribai“ un Latweefchu tautai. Bet lai pee darba weenmehr parah-dahs miheleſtiba. Neſiſim weens oħtra wahjibas un liſsim pee iſkattras leetas walbiht — uſtiziħai un pateefibai!

Rīhga. Kahda jauna dahma J. H. darijuſti finamu, ka wiſas bruhtgans S. M. no tāhs dabujis 100 rublu, lai ar teem iſriħlotu wiſu laħſas, bet — tad aſlaħpees. M. atbildejjs, ka min. 100 rubl. ne-adħoħſchoht wiſ atpaku; jo bruhtgans buhdams, tas efoht no kawejis dauds laika, un tadeht toħs 100 rubl. patureſchoht par at-lihdsinashanu. — Iħsti pehz Anglu ſakamā wahrdā: Laik is naudā! — Bruhſijas pawalſteeneks A. Schabergis festdeem, 29. Novembei, pats nogħijs poliżejā un teižis, ka ſawu lihdsi-neeħħi Augustu Grundi ſarſumā noſiħis ar zirwi. Wakarā preeſch tam — wiñi abi kohpā dseħruſchi. Grunds naħjis wiñi lihds mahjās un negħidgi apwainojs wiña ſewu. — Schabergis, finams, apzeetinahs, un leeta teek iſmekleta.

No Dubulteem. 28. Novembei ap pusdeenu, ſtipram ſe-mela wehjam puhſchoht, Holandeefchu ſchoneris „Alpha“, kapt. Kar-dos, ar masku laħdehts, aif Afareem, pee Reeffiżzeema, tīla uſdiſħihs fekkumā. Kugis juħras wiñiſs bij ſtuhri ſaudejjs un ſaħbi uħdeni zauri laift. Kuga laudis, lahdus 5 zilweku, pehż leelahm puhlehm iſdewahs glahbt, — par ko japaneizahs Reekſtu-mahjas faimneelam J. Seebergim un wiñi paſiħgeem, ſwejnejkeem. — 29. Novembei, pretim Dr. Nordströma fil-uhdena eetaifei, atraida laħdu matrosu laħrtai peederigu liħki, no wiñeem juhrmalā iſmestu. Laikam flie-ħonis buhs weens no Wahzu kuga „Hans“ laudihm, no kureem tagad jau trihs atraſti.

B. B.

Beħrnawa. Juhrmalā us ledus 20. Novembei strahdajuschi ſwejnejek; papefhi ſazebħlees ſeemla-riħta weħiſħi un atlauſiſ ledi,

un dfinis to juhrā eelschā. Sweijneeki naw to tuhlt pamanijuschi, un tadeht newarejuschi glahbtees. Diweem sweijneekem, braheem Tomberg, laimejees no krasta ar laiwu isglahbt 23 wihrus; tee stahstijuschi, ka wehl 6 valikuschi us ledus. Brauza us ohtru lahgu, bet ne-isde wahs; pat tee 4 wihr, kuri isbrauza glahbt, ne-atgreesahs atpakał. Tīkai 22. Nowemberi, pulksten 70s wakarā, isglahba nelaimigohs 10 wihrus. Nelaimigei bij dauds zeetuschi no auksuma un hada.

Rehwales gubernā esohrt tik dauds brandwihna bruhschū, ka nelur zitur Kreewu walsti. Tagad tur atrohdotees 148 muischas tahdi bruhschū; windas teekohrt par gadu isdedsinahs 3 milj. 500 tuhlt. wedru schvorta.

Mahlpils labdar. beedriba 16. Nowemberi natureja sawu pirmo sapulzi pehz statutu apstiprinaschanas. Schini sapulzē beedriba tika nogrunteta un winas walde eezelta. Par preeskchneku eezebla gruntneku R. Schironu; par rastu-wedeju — walsts-skrivheri R. Perlachu, un par kaseeri — gruntneku J. Timrotu. — Pehz tam bij weefigs wakars.

B. W.

No Keipenes „B. W.“ raksta, ka 25. Nowemberi tur eesweh-tijuschi jaunu skohlas-namu. A. von Löwis skohlai dahwojis 6 puhra-weetas semes un wina dehls, basnizas vreeskchneeks W. von Löwis, ehrgelites. Pehz eesweh-tishanas bijusi gohda-maltite, kuru pag.-wezakais Kahrlinsch, ar daschu fainneku peepalihdsbu, isrihkojis.

Mafkawā nodedfis 27. Nowemberi Kotowa leelais wadmalas-fabrikis. Ugnis-grehks bijis lohti leels; trihstahschu nams lihds ar wihsahm maschinehm valizis ugunim par laupijumu. Skahdi reh-kina us 235 tuhlt. rubtu. Leels pulks strahdneku nu valikuschi bes pelnas un darba.

Olonejas gubernā kahdi semneeki, sweijodami Kermijerwa esarā, us reiss isdirduschi leelisku putnu brehkschanu: — sohsu, mescha-pihlu, rubenu u. z. Beena dala leelahm gubahm tupejusi uhdeni, ohtra atkal lidinajusees goisā. Putnu starpā bijusi leeliska kaufschanas; kad ta beigusees, sweijneeki salafijuschi 50 nosistu un eewainotu putnu. Ari wehl laba teesa tahdu putnu bij ismesti malā no wihsahm. Turenas eedfhwotaji ne-atminahs, ka reis buhtu peedfhwojuschi tahdu putnu-karu.

Kalischā, ka turenas awises sno, kahda tirgotaja dehls, 18 gadus wezs, pahrzeitis gruhtu slimibu un nu guloht jau 6 nedelas dīstā meegā. Par wihsu to laiku wihsch atmohdees tīkai us ihfu brihtinu, kur winam tad dewuschi ehst un dsert. Wezaki, finams, bijuschi leelās bailes — tahda gara meega dehl, un atfauskuschi kahdu flamenu dai'eri; bet tas atfinis, ka ne-esohrt ko biktess.

Charkowā polizeja apzeetinaja 26. Nowemberi kahdu Taganrogas adwokatu lihds ar wina 2 beedreem; wini bij us prasta pa-pihra pajnahm usslipinajuschi riktingas kredit-biletes un tad tās pahr-dewuschi par neriktingahm kredit-biletu pakahm. Zaur-schahdu bleh-dibu tee sadabujuschi wairak tuhlfostochus rublu.

Demjanskā, Nowgorodas gubernā, nomira 27. Oktoberi kahda semneeka atraitne, Marija Abrosimowa, kas bij weza — 120 gadus!

Odesā stipri plohfotees bakas, tihsus un disteritis. Ihpaschi pehdejā sehrqa prafotees leelus upurus — preeskchpilsehtu behrnu starpā.

Berditschewa. Kijewā ne fen usgahjuschi pakaltaisitus schtem-pelu-kuwehrus; tadeht turenas pastu pahrwalde issuhlijuschi eerehdni, loi dsen pehdas blehscheem. Tam nu ari laimejees blehschus useet. Esohrt pilnigi eerikhkota banda; wina stahwoht sem kahda naudas-mainitaja wadischanas — Berditschewā.

Wologdā apsagta 20. Nowemberi basniza; issagta Deewmahtes bilde, isgresnota dahrgeem almeneem. Diwi no sagkeem gan fakerti; bet treschais, kura rohkās Deewmahtes bilde, aislaidees lapās.

Irbītā, Permas gubernā, nomira ahtri ween-pakal-ohtram kahds wihrs un kahda seewa. Valikuschais atraitnis nu drihs appre-jeja atraitni. Wini, nelaikeem wehl dsihwojoh, bij bijuschi jau leeli draugi, un tadeht zehlahs dohmas, waj nahwe til bijusi dabiga. Israka lihkus un atrada, ka nelaiki bij — nogifteti. Jaunais pahris nodohts teefahm.

No Tomskas, ka finams, pa Obas un Tobolcas upehm war nobraukt lihds Tobolskai un Tjumenei, no kurenas atkal eet faufuma zelsch pahr Ural-kalneem us Eiropas Kreewiju. Pa fcho zetu beeschi nahk us Kreewiju tehja is Kihnas. No Kjachtas pee Kihnas rohbeschahm ta teek pa dala us uhdena (Jenisejas upes), pa dala us faufuma zetu nowesta us Tomsku, no kurenas ta eet pa augschmineto uhdena zetu lihds Tjumenei un tad us Rischnij-Nowgorodu. Schojad schi tehjas andele gahja lihds wehlam rudenim, un tagad teek inohts, ka leels twaikou un plohfustu pulks ar tehju eefalis ne taht

Tomskai (zelā us Tobolsku). Tehja bijusi adrefereta us Rischnij-Nowgorodu un Mafkawu. Pawisam esafaluschi 76 kugi un plohfst 19 tuhlt. 872 tehjas lahdehm. Tā-ka minetā apgabalā naw ne kreetnu faufuma zetu, neds waijadfigo sirgu un brauzamo riħku, tad kugeem japelek tur par seemu ar wihsu sawu lahdinu.

No ahrsemehm.

Wahzija. Wahzu waldiba tura noveetni weeu azis walam pahr turenas sozialdemokrateem. Kur tik pamana, ka tee fahk dauds-mas kustees, tuhlt to weetu palek apaksch aplenkshanas likumeem. Tā nupat Bismarks eesneedfis preeskchlikumu walsts-padohmei, ka ari pahr Frankfurti pee Main-upes tīklu isfludinahs masais aplenkshanas likums. — **Verlines polizeja,** ka kahda turenas awise sno, ne sen apzeetinajuji trihs jaunas dahmas no augstakahm kahrtahm — dehl dalibas pee Wahzu sozialistu jaukschanahm.

Austrija. Agramas aplahrtnes kālnos wehl arween dīst apaksch semes dohbju ruhkschanu, un pa laikam ari noteek kahds mass gruhdeens. Gedfhwotaji pa leelakai dala gan atgreesuschees atpakał us pilsehtu, bet dīshwo leelās bailes. Jo kas war finaht, waj reis ne-nahk kahds stipraks gruhdeens, kas pēpeschi wihsu pilsehtu pahrwehrschi par drupu tħchupu.

Anglija. Ibru leeta beidsamajās deenās valikuschi dauds spēdi-gaka; 1. (13.) Dezemberi safausta tamdeht — it negaidoh — ministeriālspulze. Anglu waldiba grib fuhtih leelaku kara-spēhku us Ibru-semi.

Franzija. Teesas fahk attaisnoht personas, kas bij pretoju-fschahs polizejai, kad ta us waldibas pawehli isdsina muhkus is Franzijas; winas pastahw us tam, ka tahda isdfihschana bijusi pretlikumiga, un tadeht personas, kas gahjuschas par likumeem, ne-esohrt usluhkojas par noseedsneekem. — Tē teesham ja-issauz: „Kur ta eet, ka Franzija!“ Ministerija pawehl polizejai finamus foħlus, kaudis teem pretojabs, un teesas spreesch, ka kaudihm taisniba. Waj tur naw dīshwais pohsts mahjās un jukas juku galā? — **Prinzip Scheroms Napoleonis,** keisara trohna kandidats, tagad leekohrt isdoht jaunu awi, kas fauzahs „Napoleons“. Schai lapā teek issazitas paċha printscha dohmas par politiku. Saprohtams, ka ta aispel un apkeħsi tagadejo republikas waldibu un zildina nahkofcho keisara walstibu, issazidama zeribu, ka ta buhfschoht ihsti tautifla waldiba, kas gahdaschoht par leela lausku pulka labumeem. — Awise teekohrt sinkahrigi lafta. — **Franzijas** zitreisejā presidenta Īera atraitne, kuras nahwi jau ne sen nepareisi snoja, tagad nomiristi.

Turzija. Turku waldiba pēfuhlijuschi rakstu leelvalstihm, lai par to gahdatu, ka Greekija peenem to preeskchlikumu, ko Turzija tai Oktobera mehniesi bij laidusi sawu rohbeschu starpibas leetā. Pehz schi preeskchlikuma Greekija dabutu tik pusi no ta, kas tai pēfpreests Berlines konferenz. Greekija, finams, ar to naw meerā. Tagad nu sno, ka Anglija atradusi jaunu lihdsell, ka waretu weegli isgaleht Turku-Greeku striħdu, — wajtagħoh eezelt iħpaschu isschħiħreju komisju tai leetā. Bet deewsin, waj zitas leelvalstis us tam klawi-fsees; jo leeta jau sen isschħirkta un nospreesta us Berlines konferenz, un tagad til ja-isdara, — ja pēfpreesch Turzija, lai ispilda sawus pēnahkumus. Netizam, ka leelvalstis noteiks sawus spreedumus us min. konferenz — par nepilnigeem, un to winas teesham daritu, kad eesħaktu mineto leetū wehl reis walstħiħt un pahrspredaħa.

Greekija. Kahds Garibaldeetis, kas bijis fuhtihks no Garibaldi dehla, nonahjis Atehnē un peedahwajis Greeku waldibai kahdu Garibaldeeschu pulku no 6 lihds 7000 wiħru, ja Greekijai iszeltoħs farħ pret Turkeem. Greeku waldiba apfoħlijumu peenħmusi ar pateizib.

Amerika. Panamas kanahla leeta fahk weizinatees. Nu-Jorķi jau eesħakta parakstijusħanas preeskch kanahla akziju pirkħanas. Birmajā deenā parakstijusħees us 36 tuhlt. akzijahm. Ari zitās leelās pilseħtas parakstahs us min. akzijahm. Tā tad Lefeps a nerimistosħee puhlini naw bijuschi bes felmekħm.

Wissajunakabs finas.

Jelgawā, 9. Dezemberi. Widsem s muisħneebas konvents „eefah-fahs“ 8. Dezemberi. — „Wald. Weħstnej“ isfludinahs pateizibas-tal-fis, tieni Leisarista Augstiba Oldenburgas prinjis laidis wiħru teefahm, eestah-dehm un perfonahm, kas tam us jubileju issazjūtli sawus liħdsiħħas. — **Għad-dam** jauno 25-rubtu gabalu isħħofħschana, ka kahda Béħterburgas awise leekħas dīrdejja, nenoteekoh wijs tamdeħt, ka efti lohti dauds pakaltaisitu, bet iħpaschi tamdeħt, ka landis islaisti dauds gabali ar weenu un to pa-fuħu nummuru. — **Keisara Majestete** pagħodinajis ar sella medallu („par użżejjeb“), kas neħfajama pee kalka Stanislawa hant, Jelgawas pilseħtas-weetneku un leelħas sinagogas weżallo. — **Iuħras-leetū ministerija** nospreedu, jid-ahtri ween eespejħjams, akti buhwejt 3 twaikoxus Kaspijas juhrā — preeskch kareiwi wiesħanas. Katrix lugiekk mal-

hafchoht 400 tuhst. rublu. — Kreewu-Kihnas leeta weizinajahs, lai gan lehnai; warbuht ka islihḡs wehl wifa meerā. — Maskawā medizinas studenti valikuschi nemeerigi; polizeja apzeerinaju 400 wihrū. Bet 150 studenti palaisti jau atkal walam. — Warschawā useeta wefela naudas pakats-tasitaju ligda; taifisjuschi 20-kapeiku gabalus. 5 jauni Schihi apzeetinati. — Starp Perseescheem un Kurdeem karsh tagad — seemas laika deht — drusku apstahjees; Kurdu wadonis Abeidulla nospreidis, ka grib līhdī paswasarim atturetees no tahlakeem kara sohleem. Perseeschi peeprafa, lai Turks teem nahktu par palihgu — Kurdu pewart; jo Kurdi ir Turzijas pawalsteeki. Bet Turks gan raudsīhs no tam atratitees.

Kahds wahrd̄s par „Pehterburas Kreewu avisē“ nodohmā nemto Baltijas gubernu pahrkreewoſchanu.

(Stat. Rig. Btg. № 221. un 225.)

Par masahm tautahm ir nolemits tas liktenis, ka tāhym buhs draudsigi pēfpeestees un pēfleetees pee leelakahm tautahm, lai zaur tam ispilditu to rohbu, kas warbuht rohnahs winu ahrigā un eeksflikā dīshwē. Par tahdu draudsigu fādīshwi kātrīs tautas draugs preezadamees preezasees. Latweeschus Deewa rohka ir tā wedusi, ka teem blakam pēmiht Kreewi un Wahzi. Kahda Latweeschu fādīshwe iraid ar Wahzeem, waj tahda, kahdai tai wajadsetu buht; jeb waj ne-rohnahs wihri, kas grib abas fāhihs tautas fārihdiht kōhpā, un kām reis fāhihs fārihdiſchana buhs par labu: — us scheem jautajumeem mums fāhe now ko atbildeht. — Bet ka Latweeschu zensdamees zenschāhs ar Kreeweem tā kōhpā dīshwoht, kā peeklahjahs weenās un tāhs pāfshās walsts pawalstnekeem, to apleezina ne wis ween wifū Latv. laikrakstu draudsigā isturēschānas pret Kreeweem, bet ari ihpaschi II. wišpahrige Latweeschu dīseedaschānas-swehki fāhe Rīhgā, kur pee „scho discheno Latv. tautas-swehktu“ gohda-meelasta Latweeschu runas ar Kreewu runu un Latweeschu dīseemu skanas ar Kreewu dīseemu skanahm mainiht mainijahs! Scho draudsigu eewehrojoht, buhtu gan jadohmā, ka ikkatrīs Kreewu laikrakstu muhsu labumu un muhsu dahrgahs mantas draudsigi fārgahs. Bet fāhihs dohmas jau israh-dijahs par drusku nepareisahm, kad kahda Kreewu awise pee gaidamahm meera-teesahm Latv. walodai negribeja atwehleht to weetu, kas winai peenahkahs, un ko ari muhsu Augstā Walsts-waldiba tai ir teesham eerahdijusi. Bet minetahs dohmas jeb zeribas us wifū Kreewu avischū draudsigā isturēschānhos pret Latweeschem ir kahdus mehneschus atpākāl israhdiſchahs par nepareisahm jeb patukschahm ori wehl no zitas, kahdi eewehrojamas puses, prohti no „Pehterburas Kreewu avisē“. Minetā awise ir laidīs laudis rakstu apaksh wirsrafsta: „Baltijas gubernas ir wifadi ja pahrkreewo“.

Pehz „Rīhgās Wahzi avisē“ atstāstijuma „Peht. Kr. aw.“ wišpahrige tā spreesch: „Beidsamajos laikos esoh Baltijas gubernās notikuschas bīfīmīgas leetas, kas us debesīhm brehktin brehzoht. Pee tam esoht wainiga Wahzi korporazijas kārtība, us ko dibinajotees Wahzi pretkreeviskais swars Baltijas gubernās. Tikai us schādu wihsi masais vulzīnīsch Wahzi eespehjīs patureht wirsrohku fāhīs „nelaimīgas gubernās“, kaut ari Baltijas ziti eemīhtneiki — Latweeschī, Igauni un Lihvi jeb Lihbeeschī — esoht garā un tiklibā pilnīgi tīkpat isglihtoti, kā Wahzi.

Kaut ari newaroht ikkatrīi leetai pretotees, kurai Baltijā esoht usspēests Wahzi seegelis, jo daschā finā Wahzi waroht buht Kreeweem par labu preekschīshmi; bet tas ar scho laiku ne buht nefaderohst kōhpā, ka Wahzi, kas fāhihs gubernas eekaroujuschi, wehl tagad tanis walda. Tahdai Wahzi sefīschkai buhschanai jeb tahdam Wahzi pahrfwaram waijagoht daribt galu no Walsts puses.“ Bet kā lai to eefahz? „Pehterburas Kreewu awise“ atbild us tam tā: „Wahzi korporazijas eestahdes, kas dīli eefaknojuschihs, newareschoht ar waru isnihzīnah; Wahzi turechotees pretim līhdī beidsamam un nekauschoht aissneegt nodohmā nemto mehrki. Ta weenīgā leeta, zaur ko Wahzi sefīschkai buhschanu waretu Baltijā isnihzīnah, esoht — Latweeschu un Igaunu pahrkreewoſchana. Wahzus laikam gan newareschoht pahrkreewoht.“

Pahrkreewotee Latweeschī un Igauni buhschoht pēfswars, kas Wahzus usswehrschoht, un tad Kreewu buhschanā lehnitinam pahrspeh schoht Wahzi sefīschkai buhschanu. Un wifū to panahschoht zaur „Kreewu walodu“ un zaur „Kreewu skohlahm“, ihpaschi „elementar-skohlahm“, pehz kurahm ar laiku ori zelschotees „augstakas Kreewu skohlas“.... Tahda pahrkreewoſchana it labi isdohdotees Kaukāzī, un wehl labak isdohschootes Baltijas gubernās. Beidsoh „Peht. Kr. aw.“ faka, ka pahrkreewoſchana „ne - isnihzīnahschoht Latweeschu un Igaunu tautibū“, bet tikai ewedischoht „Wahzi kulturas jeb isglihtibas weetā“ — „Kreewukulturu jeb isglihtibū u. t. j. pr.“

Scho „Peht. Kr. aw.“ rakstu waretu eedaliht 2 dalās. — Pee pirmahs dalas buhtu japeeskaita tee teikumi, kas ihpaschi nesih-mejahs us mums Latweeschem, bet us Baltijas Wahzi buhschanu. Un schini finā jau ir tik dauds schā un tā spreesis Baltijas un zitās avisēs, ka gan waresim schoreis par to klušu zeest. Pee ohtrahs dalas japeeskaita tee teikumi, kas mums Latweeschem kerahs — tā fākoht — pee duhschās un dīshwibas.

Pirma dalu wišpahrige eewehrojoht, mums jaſaka, ka mehs „Peht. Kr. aw.“ kahdi pateiktohs, kad ta buhtu skaidraki peerahdijuſi, ko ir fazijus, lai lasitaji labak finatu, us ko winas teikumi fāmehjahs. Tā p. p. nesinam, kas tāhs par „bīfīmīgāh m leetāh“, kas Baltijā esoh notikuschas un us debesīhm — bīrehzoht. Bīfīmīgas leetas, kas us debesīhm bīrehz, ir gan beidsamōs laikos notikuschas — newis ween ahrsemēs, bet ari daschās zitās Kreevijas gubernās, un pat winas galwas pīlēhtā; bīfīmīgas leetas, kas ari muhs trihzinadas fātrihzinaja, un kāmdeht mehs Balteeschī fāpulzīnājamees Deewa namōs, tur pēfauſdamī to ūchhīgo debesī Tehwu, lai tas weenmehr brihnīschīgi fārgātu muhsu mihlo Semes-tehwu un Wīna augsto namu. Un kad mehs fāhe peeminam, ka tādas bīfīmīgas leetas pee mums, paldeewīs Deewam, naw notikuschas un no Baltijas nebrehīz us debesīhm, tad tomehr ar to ne buht negribam lepoetes, bet tikai pateiktees tam garam, kas wareja muhsu garu isfārgāt no besdeewīgā dumpineeku gara. Tamdeht ari nesinam, ko tas teikums no „pretkreeviska swara“ Baltijā nosīhīmē. Ustīzība Kreewu walstī tak teesham nebuhs „pretkreeviska“ buhschanā, un ari nebrehīks — us debesīhm!“

Ari labi nesinam, kāmdeht „Peht. Kr. aw.“ Baltijas gubernas nofauž par „nelaimīgāh gubernāh“. Warbuht ka zilvekti zitur-kur ari ir lāimīgākī, nekā fāhe Baltijā us fāwahm dīsimtāh grun-tekīm un pee labās darba algas, bet wišpahrige gan warehs fazīht, ka Balteeschī, kas negaīda, lai pee predehm rauschi aug un is awoteem medus werd, bet kas sin, ka tikai puhledamees un strahdadami waram buht lāimīgi, — ka wīfī tee fāwū mihlo dīsimtēni, Baltiju, ne buht ne-usluhko par „nelaimīgāh gubernāh“. Tamdeht gan „Peht. Kr. awisei“ newaijadseja rakstu, kas waretu meerigūs laudis fāmuſīnah un teem eeteikt, ka winu liktenis esoh jo bīfīmīgs un grūhts! Ari nespredīsim par „Peht. Kr. aw.“ spreedumu, ka Latweeschī, Igauni un Lihbeeschī, zaur-zaurim nemoht, esoh tēgūwūschī tahdu pat gara isglihtibū, kā Baltijas Wahzi, t. i. kā Baltijas muīschnezzibas un brūainezzibas Wahzi, jo us fāheem tikai minetā awise war fāmehjt, tamdeht ka ziteem Wahzeem Baltijā naw nekahdu fēwīschīku teesibu u. t. j. pr.

Bet tas teikums, kas mums Latweeschem kerahs pee duhschās un dīshwibas, un kām mums wifadi ja pāretojahs, — ir no „Peht. Kr. aw.“ nodohmā nemtā Latweeschu pahrkreewoſchana. Zaur Latweeschu pahrkreewoſchana minetā awise zērē dabuht eeroħzi, kas lai isnihzīna Wahzi sefīschkai buhschanās un teesibas, un kas lai atnem „Wahzeem wirsrohku Baltijas gubernās“. — Kad grib kāhdū tātu pahrtautoht jeb pahrtautīnah, tad pāpreksh pāmasitīnah ja-īsnihzīna wezā tautība, lai jaunajai tautībai buhtu weeta. Kad wezā tautība jau nomiruſi jeb nonahweta, tad tikai jaunā tautība warhs nahkt pee dīshwibas. Un ka tas teesham tā iraid, waram redjeht wifur tur, kur weselas tautas, jeb ari kāhdas tautas lohzelki ir pahrtautojuschees.

Pahrfanzuschohts Wahzis Franzījā naw wairs Wahzis, bet ir palīzis par Franzūſi; pahrwahzotee Leischī Prūfījā naw wairs Leischī, bet ir palikuschi par Wahzeem, un Latweeschī, ja tee teesham pehz „Peht. Kr. awisei“ dohmahm reis tāptu pahrkreewoti, nebuhtu wairs Latweeschī, bet palīklu par Kreeweem. Tā tad „Peht. Kr. aw.“ skubina us karu, us isnihzīnahs karu pret Latweeschu tautas tautību.

Zeen „Peht. Kr. aw.“ laipni atwehlehs, ka mums schini leetā ir pāwīsam zitādas dohmas: Mehs, paldeewīs Deewam, dīshwojam tāhdā walstī, kas fāwūs walsts mehrkuſ mehdī pānahkt — ne wīs zaur kāhdū tātu fāwītāpīgo aplāroschānhos tautības finā, bet zaur ūtingrem walsts likumeem un nosāzījumeem. Ja muhsu walsts waldbā reis atraſtu, ka Baltijas Wahzi sefīschkai buhschanās jeb teesibas ir nowezojuschihs, tad naw ko fāhabītes, ka waldbāi buhs spehla deewīgan, tāhs pāfchā laikā atzelt, bet nelāns, lai diwi ustīzības pāwalstneeku tautības — weena ohtru — tā fākoht — apehdahs. Un tas galā nebuhtu par labu ne weenai, ne ohrai, ne ari kāh dāi zitai!

Warbuht neweenā zitā walsti nebuhs tik dauds daschadu tautu, kā muhsu tehwijā. Wifas schihs tautas juhtahs drohschas un neaiskahrtas, ja tikai dara, kas pawalstneekeem peenahkabs. Kreewija fargā wifū to, kas katrai tautai ir dahrgs un svehts; tamdeht ari wifas tautas un tautinas Kreewijā fargā to, kas Kreewijai ir dahrgs un svehts. — Dahrga un svehta manta ir ikkatriai tautai — winas tautiba. Tauta, kurās tautiba isnihzinata, ir kā zahlischi, kas panihks bes mahtes; ir kā swans, kas skan, bet kam dīshwibas now; ir kā zilwels, kam sīds israuta. — Tautiba ir pēeskaitama pee teem spēhkeem, kas zilweks weeno, us-taifa, eepreezina un stiaprīna schai muhscha zihniā. Tautiba ir tas awots, is kura, ja tas tohp turehts flaidris un tīhrs, tikuma un tīkkibas straumites wirtin werd, bagatigi isplatidamees par svehtitahm tautas druwahm. Un wifū to „Peht. Kr. aw.“ mums Latweescheem grib laupiht, paflubinadama, lai tohypam pahrkrewoti. Kad min. awise dohmatu, ka mehs us pahrkrewoschanu gaididami gaidam, tad wina ir lohti allojufes, labi nesaprasdama Latweeschu tautas zenteenus schinā finā. Gan lasam Latweeschu raksts wahrdus, kā: knehs, karols, krahfa u. t. j. pr., bet ja kas pee tam dohmatu, ka Latweeschi wifus svechus wahrdus, kas jau gadu-simtenus pastahw Latweeschu walodā, un pat wifus Latweeschu wahrdus reis grib pahrwehrst Kreewu wahrdos, — tas buhtu lohti allojees. Tā nerunā un to negrib Latweeschu tauta, bet tikai kahds rets rakst-neeks, kas waj nu walodas finā johkojabs, waj walodas neproht, waj ari sawu Latweeschu tautibu nodohdams, „Peht. Kr. awisei“ sneeds draudfigi rohku — us Latweeschu pahrkrewoschanu. Ari tas allojees, kas liks leelu swaru us tam, kad reds, kā dasch us weenu pusi peldams pet un us ohtru pusi glaimodams glaimo, aismirsdams, ka tīkkah pelschana, kā ari glaimofchana nesa-eet kohpā ar gohda-wihra gohdu. Tahdi patrioti ir pee wifahm tautahm, un warbuht ari pee Latweescheem, kas sawu dedsigi patriotismu jeb tehwa-semes mihlestibū grib israhdiht us fcho lehto wihs. Pati Latweeschu tauta to nedara, un ari negrib palikt neds par Wahzu, neds ari par Kreewu tautu, bet ta, kas wina ir, prohti Latweeschu tauta. Mehs zeenijam Kreewu tautu, kas teescham ir zeenijama, bet ari negribam kaunā līkt Latweeschu tautibu. Muhsu pawalstneku mihlestiba un ustiziba un dīshwiba lihds pat pehdigai asins lahītei peeder Kreewijai, bet muhsu tautibas mihlestiba, ustiziba un dīshwiba peeder Latweeschu tautai, kurās walodā — preekos gawilejam un behdās waidam. —

Sāf sawu pahrkrewoschanu „Peht. Kr. aw.“ dohma isdariht zaur „Kreewu skohlahm“ un zaur „Kreewu walodu“. „Peht. Kr. awise“ mums nenems par kaunu, ka mums ari schinā finā sawas un sawadas dohmas: Kreewu skohlas, kas Baltijā jau zehlūchahs un warbuht wehl zeltees, mehs ne buht ne-usluhkojam kā pahrkrewoschanas weetas, kurās zita kahda un — ihpachī Latweeschu tautiba waretu atrast sawu kapu, bet usluhkojam kā isglihtibas weetas, kurās Kreewu tautas gara-mantas tohp pasneegtas teem, kas ar tāhm grib eepasthees. Tamdeht mehs Latweeschi preezigi apsveiznam ikkatu skohlu, lai to zeltu, kahda tauta zeldama, jo zaur tam isglihtojahs ne wis ween peederigahs tautas lohzeiki, bet ari mums Latweescheem ir lehtaki pahrbaudiht wifū un patureht to, kas mums leekahs buht derigs un labs. — Gribedami labak satiktees ar draudsīgo Kreewu tautu, mehs Kreewu walodu mihlestjam un labprāht māzamees, jo Kreewu waloda ir bagata un isglihtota waloda ar teizamu rakstneebi, kas daschā finā buhs pahraha par Latweeschu walodu un rakstneebi. Bet Latweeschu waloda mums ir wehl mihlaka! Ko Latweeschu mākte eelfī mums eelohlojusi, un ko Latweeschu tehwes muhsu behrneem firdis eestahdinajis, tas ir notizis Latweeschu walodā, — un Latweeschu walodu mehs gribam patureht — zīk ilgi Tas atwehlehs, Kura rohkās tāhw tautas un tātu liktenis. — Lai patura kātris, kas tam peeder, bet ari mehs paturesim, kas mums peeder:

„Patur sawu mahtes meitu,
Es mihleju fehrdeeniti.
Patur sawu dimontinu,
Es paturu fudrabinu.“

Bet kas ihpachī wehl muhsu firdi apbehdina, ir ta lecta, ka „Peht. Kr. aw.“ muhs Latweeschus nostahda Kaukaseescheem blakam; Kaukaseescheem, kas wehl ir valabai dākai pusmeschoni, scheem wezu-wezeem Kreewijas enaidnekeem, kurus aplarjojht ne wis ween Kreewi, bet ari dasch Latweetis ar sawahm ustizigahm asinīm flazinaja dum-pineeku kālnajus. Un tagad „Peht. Kr. aw.“ grib, lai wezee walsts

draugi tohp tāpat pahrkrewoti, kā wezee walsts enaidneki. Teescham laba alga! Un mehs tik waram Deewu flaweht, ka „Peht. Kr. aw.“ naw muhsu līktena lehmeja! Bet tomehr mehs winai vateizamees, ka ir sawas sīds-dohmas atklahjuši. Tamdeht ari winai atklahti sagīsim, kā mehs darīsim: Mehs „pretojamees“, un sawu tautibū kohpsim. Mehs „pretojamees“, ne wis launumā un bahrgumā, kas mums reebtin reebj, bet pretojamees, wifus Kreewu un zitus laikrakstus draudfigi luhgdam, lai nedohd pee few weetas tahdahm „Latweeschu pahrkrewoschanas“ dohmahm. Un zeram arīsan, ka Augstais Semestehws un Keisars, ne wis ween muhsu tautibū apsargahs, bet ari muhs issargahs no pahrkrewotajeem, kas schim brihscham wehl tikai par awisehm spahrdahs. To dariadami, esam pahleezinati, ka ari ziti Latv. laikraksti, kas Latv. tautu aistahw, ar mums buhs weenīs prahītī, kaut ari lībīs schim kļusu zēetuschi. — Bet „kohpsim“ ari, kohpsim tehvi, mahtes, skholotaji un wifis Latweeschu draugi, kohpsim Latweeschu tautibū, Latweeschu skolas, Latweeschu walodu ar wifis Latweeschu buhschanu.

Lai strahdaja Latvju dehli
Latvju semes tīrumōs;
Lai dseedaja Latvju meitas
Latvju semes kālnīnōs.“

Beidsiht mums ir jabrihnahs, kad „Peht. Kr. aw.“ mums grib eeteikt, ka pahrkrewotee Latweeschi, kas pasiktu — ne wis Latweeschu kulturas neseji, bet par Kreewu kulturas jeb isglihtibas nesejeem, nesaudefīohāt sawu Latweeschu tautibu. — Netizam, ka pee Latweescheem tahdi brihnumi notiks, kas pee zitahm „pahrtautotahm tautahm“ nelur naw peedīshwoti.

Dasch warbuht dohmas, ka „Peht. Kr. aw.“ tīfīhi negrib saprast, kā tas wahrdos „pahrtautoschana“ nosīhīmē, lai zaur tahdeem mīhligēem wahrdeem muhs waretu eemīdsīnah, un tad labak, mums nemanoht, atnemt muhsu mīhlo Latweeschu tautibu. Lai tas buhtu, kā buhdams, — bet it newīlus mums gan eeschaujahs prahītā Wahzu dīsīneeka Göthes „Fausts“, kas, sevīschkeem noluīkeem kalpodams, ar glūdeneem wahrdeem mīhlestībā eemantoja nabaga nelaīmīgahs „Greetinas“ fīdi. —

„Sāk, fahrtā „Latvju Greetina“,
Kam peeder tawa fīrnīna?“

„Es negahju pee Kreeweefcha,
Kreewu wahrdū nesaprātu;
Es negahju pee Wahzeefcha,
Wahzeets mani kaitīnāja.“

„Es aīsgahju pee tauteefcha,
Tautīts mani wīsnāja;
Tautīts mani wīsnāja,
Augsti zehla kūmetā.“

„Kumelinis nosweedsāti
Tautas dehla pīejumā;
Es muhschinu nodīshwoju
Tautas dehla maltā.“

Seemas-svehtku wakars.

No Sundula astahstīhts.

Zaur beeso sneegu, kas us leelzela guleja, sohloja kahds wihrs. Wakara krehīla jau krehīloja kailohs kohkus, kas zīmīlā stahweja.

Bij lohti auksīs.

Wihrs — wehl jauns, slāiks augumā un ar bahlu, bet patīkamū gīhmi — kā likahs, zītu labi pāsīna, jo zītādi buhtu waj simts reisās grāhvī gāhsees, jo grāhvī bij ar sneegu peedīshīti. Tomehr wīnsch dāudsīreis apstāhjās un luhkojās apkahrt, un ja kur kahds trohīnis jeb fauzēns atskaneja, tad faplaka pee semes un fākīmpā zīešīi sawu speeki. . . Wīna azīs nemeerīgi walstījās, un kruhtīs nemeerīgi zīlajās.

Tur lejas fāhdīchā svehtīja seemas-svehtku wakaru.

Schur-tur wareja svezes gaismīku manīht; bīremīga auka plohsījās un lehni swani swanīja.

Skumīga schūksteschana bij dīsīdama is weentulīgā wihra kruhtīs . . . Schē wīnsch wareja raudātī; newīna azīs to nerēdīja, newīna auss wīnu nedīrdeja.

Sāhdīchā wīnsch bij dīsimis, us kūrenī tagad wīna azīs asaru pilnas skātījās. Tur wīnsch bij laimīgu, preezīgu behrīnību pāwa-

Basnizas un skohlas finas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Mahditajš: Sinas. Tapebz un kā muhsu gada-skohlas zc. Sinas par Kurjemes laukskohlotaju zc. Dahvana. Misiones lapa.

S i n a s.

Athilde us rakstu, kuru „Balt. Wehstn.“ snojis Jelgawas Annas-basnizas-skohlas leetā.

Minetā rakstā zeen, rakstītajās suhdsahās un man pahmet par pahrgrohschanahm, kurās no manis esohit isdaritas pee Annas-basnizas-skohlas, un faka: Kamehr zeen. Schulza mahzitaja kga laikā skohlas mahzibas pasneegtas tikai Latweeschu walodā, esohit Grasa mahzitajās tagad nolizis, kā wifahm buhs notikt weenigi Wahzu walodā. Us tāhdahm pahmeschanahm man ir ja-atbild, kā tas nemas naw teesa; ari naw teesa, kā zeen. Schulza mahzitaja kga laikā tikai Latweeschu walodā mahzibas ir pasneegtas, tapebz kā ari toreis bijusčas 2 Wahzu walodas stundas nedelā. Pawisam nerikti ir, kā es Wahzu walodu par mahzibas walodu esmu nolizis, jo wifa mana pahrgrohschanā ir tikai ta, kā es pee tahm, lihds schim jau pastahwoschahm 2 stundahm Wahzu walodā — wehl 4 esmu peelizis. — Scho masu pahrgrohschanu esmu tapebz isdarijis, kā to par lohti waijadīgu eeslatiju, jo Jelgawas Annas-basnizas-skohla ir ne tik ween seemas-, bet ari gada-skohla, kurā leels pulks skohlenu no seemas-skohlas eestahj, bet masas Wahzu walodas praschanas dehl — mas teek us preeskhu. Zitadi teek seemas-skohla tikkab tizibas mahziba, kā ari wifas zitas finaschanas, kā lihds schim, kā ari tagad — pasneegtas tikai Latweeschu walodā. Zaur to tad ari teek ta suhdschanahs pilnigi atraidita, kā behrni teekohit speesti garigas dseemas Wahzu walodā mahzitees, no kurahm wini nela nefaprohtoht.

E. Gras.

Jelgawas Latv. pil. dr. mahzitajš.
No tam redsams, kā nebijahm wihiuschees, peeminedami, kā min. pahrgrohschanai buhs bījis faws ewehrojams cemeftis.

Red.

Balgales māsa draudsite ar pahraf par 30 Balgales un Sentes pagasta fainmeekeem preeskhu kahdeem 40 waj wairak gadeem pee Kandawas draudses peedereja. Tagadejais Sentes firsta tehwis līzis zelt jauna muhra basnizu, un no basnizas teefahm isgahdajis, kā no Kandawas pawisam atschirkta, ihpascha draudse ar fawu paschu mahzitaju tapusi eezelta. Nelaika firsts Vienens dauds tuhst, rubulu us intrefehm nolizis, kā buhtu mahzitajam preeskhu lohnes 800 rubulu. Pirmais mahzitajš, zeen. Lösewiža kgs, pehz mas gadeem us Rihgu aishgahjis. Ohtris mahz., zeen. Krause kgs, wairak nela 25 gadus Balgales draudsi kohpis, tad 1876. gadā neweselibas un wezuma dehl no fawa amata atkahpees. Basnizas patronam naw lihds schim isdeweess zitu mahzitaju dabuht, tamdehl kā ar 800 rubuleem un it maseem lauzineem — warbūt kahdahm 12 puhra-wetahm — schiņis laikos, kā wifas tik dahrgs, neweens mahzitajš newar istikt. Wairak nela gada laiku apkohpa Kandawas prahwesta aprinka mahzitajš Balgales draudsi, tad atkal zeen. Engures mahzitajš to tik ilgi darija, kamehr Dīrgeomā jaunu basnizu ustaifija. Par Wafaras-fwehleem valka gads, kamehr zeen. Semites mahzitajš, Steinfelda kgs, no basnizas teesas usaizinahts, ik treshā fwehleem Balgales basnizā Deewa wahrdus sludina, un wifas zitas waijadības draudsi apkohpj.

Is Pohpes. Pirmdeen, 27. Oktoberi, bij muhsu skohlas ehkā atkal seemas-skohlenu usnemšana, pee kam ari jaunpebhweito skohlas sahli eeswehleem. 1865. gada tapa Pohpe deewsgan kreetna skohlas ehkā uszelta, un dohmaja, kā nu jau ruhmes deewsgan buhs preeskhu wifahm laikeem, — bet kur to?! Tuhlit jau, lihds jaunais skohlas likums isnahza, kā nosazihits, kā ikskatram behrnam, kā grib tapt eeswehleem, ir zeeschi trihs seemas skohla ja-apmeklē, bij ruhmes truhkums manams; bet wehl zeetahs. Pahris gadu atpakał jau no tam runaja, kā waijadsetu pebhweito, bet tomehr wehl tā valka. Bet kā nu isgahjusčā seemā, un ari jau preeskhu tam, ruhme tā tapa eenemta, kā daschi behrni atpakał bij jaſuhta, tad muhsu zeen. barons v. Behra kgs (kursch scho skohlas-namu 1865. g. usbhweja), paplaſchinashanas waijadību eeslatijis, schini wafarā lika leelu skoh-

las sahli pebhweito, kurā nu ir telpas preeskhu kahdeem 100 behrneem. Simtu pateizibas muhsu zeen, baronam!

Minetā deenā laudis jau it agri druhsmejahs us skohlas-namu; ari zeen. barona kgs atnahza. Pulksten 11ds notika eeswehleem kahdeem 100 behrneem. Simtu pateizibas muhsu zeen, baronam! Minetā deenā laudis jau it agri druhsmejahs us skohlas-namu; ari zeen. barona kgs atnahza. Pulksten 11ds notika eeswehleem kahdeem 100 behrneem. Simtu pateizibas muhsu zeen, baronam!

Behz eeswehleem kahdeem 100 behrneem. Simtu pateizibas muhsu zeen, baronam! Minetā deenā laudis jau it agri druhsmejahs us skohlas-namu; ari zeen. barona kgs atnahza. Pulksten 11ds notika eeswehleem kahdeem 100 behrneem. Simtu pateizibas muhsu zeen, baronam!

Atlaſs Latwijas lauschu skohlahm, ar 13 pehrwēs drukatahm kahrtihm. Jelgawā drukahs un dabujams pee J. W. Steffenhagen un dehla. Maksā 60 kap.

Schini atlāſā ir 1. lapā: semes-, mehneshā- un gahju-swaig-schnu zelsch ap fauli, faules un mehnesh aptumschosciana, semes zelsch ap fauli ar gada-laikeem, ar wahrdū sahōt: wifas tas, kās pee matematiskas geografijas peeder. Ohtrā un treshā lapā: plani-globus, kā muhsu semes rihta- un wakara puslohdes nobildetas. 4) Eiropa. 5) Afīja. 6) Afrīka. 7) Seemē-Amerīka. 8) Deenwidus-Amerīka. 9) Australija. 10) Eiropas Kreevija ar wifahm gubernas-pilfehleem. 11) Baltija, tas ir: Kurseme, Widseme un Igaunise, ar wifahm pilfehleem, meestineem un leelakahm muishahm. 12) Latwija, tas ir: Kurseme ar Widsemes valu, kā Latweeschi dsīhwo. 13) Palestina jeb Juhdu-seme Kristus laikā. Zik scho atlāſu aktrumā pahrluhkojis, tad waru leezinah, kā darbs kreetni un glihti isdeweess, un geografijas finā labs sohli us preeskhu sperts. Bezaki, kā Deewa ar laizigu mantu fwehleem, kā ne-atraujahs to fawem behrneem pasneegt. Tee geografijas mahzibas tad labaki sapratis, ewehrohs un ari naturehs, kād tohs nosihmejumus un weetas us kahrti redsehs. Awischu lasitaji, kās grib finah, kā schis un tas notizis, par kā laikraksts stahstihts, kā nekawejahs few tāhdū atlāſu eegahdaht. Tee eepafihsees jo wairak ar fawu mihlo Latwiju, ar muhsu leelo Kreevijas valsti un ar zitahm fwehahm semehm. Deewabihjigas un tizigas dwehseles, kās labprahit bihbelē lāsa, skohlas-behrni, kām bihbeles stahstihts jamahzahs, usēs Palestinas kahrti wifus tohs semes-gabalus un ewehrojomas weetinas, kās fwehleem raktihs peeminetas. — Tā tad schis atlāſs buhs derigs pagasta skohlas-behrneem, awischu lasitajeem un wifahm team, kām geografijas mahzibas mihtas un patihkamas.

Tapebz un kā muhsu gada-skohlas buhtu no seemas-skohlahm pilnigi fchitramas un kā patstahwigas skohlas usturamas. (Kirspehles-skohlas.)

(Kursemes laukskohlu leetā.)

(Beigums.)

Skohlotajam jasataisahs us nahkamahm mahzibas-stundahm; winam mahzibas janofwer pehz behrnu spehleem, un ari janostiprina pascha galva un ūrī. Zahda fataisfchanahs der ihpaschi us tizibas-mahzibas stundu; tamdehl skohlotajam rāhts, preeskhu tizibas-mahzibas, ne buht newaijaga zitu kā mahzih. — Wahrdū sahōt, skohlotajā brihw-stundas kālpo ziteem waijadīgu noluhleem, un tapebz tāhdū brihwās gada-skohlenus mohzidams, skohlotajā strahdahs pret fawa amata sekmī un fwehleem.

Tā tad wifus kohpā fanemoht, war pehz vareesibas spreest, kā skohlotajam ir arween pascham, ar fawem nedaliteem spehleem jastrahdā waj nu seemas-skohla ween jeb gada-skohla ween, ja „mahziburahditaja“ nosazijumus gribispildiht un skohlas darboschanoħs sekmī.

migu dariht. Tikai tāhdās pagasta-fkohlās, kur gan mas diwi pilnigi fkohlotaji strahdā, war seemas- un gada-fkohlas mahzibas blakam pa-neegt.

Bet pagasta-fkohlu ar wairakeem fkohlotajeem muhsu gubernā ir wehl sohti mas. Tamdeht wifem teem, kas to war, buhtu jagahdā par to, ka schini finā waretu islihdeht, jo mums waijaga tāpat labu un pilnigu gada-fkohlu, kā ari seemas-fkohlu.

Pateesi, mums waijag labu gada-fkohlu, jo tad dauds no muhsu tauteescheem, kas eespehj fawus behrnus lift jo wairak ismazhiht un išglihtoht, nesuhitit jau tuhlit schahdā-tāhdā kaktu-fkohlā, kur behrni neka ne-eemahzahs, nedī ari pilsehtu fkohlas, kur ir leelakas naudas isdohfchanas. Mums waijag labu gada-fkohlu, jo schihs fkohlas jo wairak usmudinatu us leelakahm mahzibahm un labaku išglihtibu, nefā to seemas-fkohlas spehj doht. Bet schihs waijadisbu ispildihs, kā prohtams, no weenās pufes pati tauta, no kuras schihs leeta prasa leelakus upurus, un no oħras pufes atkal muhsu zeen. laukfkohlu komisjās. Pehz muhsu prahtha schini finā buhtu jaſper schee fohti:

Pagasta-fkohlās, kurās weens ween fkohlotajs tohp usturehts, buhtu aisleedsams gada-fkohlu tureht, lai zaur to gada-fkohlas tiktū no seemas-fkohlahm pilnigi schirkatas. Tāhdās pagasta-fkohlās, kur wairak fkohlotaju strahdā, ir, finams, gada-fkohlas kohpjamas, jo tur ir gada-fkohla no seemas-fkohlas pilnigi schirkita zaur tam, ka katrā fkohlā weens fkohlotajs mahzibū pafneeds nedalitā laikā un ar nedalitū spehku. Gan „mahzibū rahditajās“ nosaka, ka weenam fkohlotajam buhs seemas-mahzibū pafneegt ne trijahm pehz mahzibas pakahpeena un laika noschirkahm klaham, bet ja dauds — tikai trijeem pehz mahzibas pakahpeena un ne pehz laika noschirkahm nodalijumeem, lai fkohlotaja darbs nebuhtu par dauds dalihts. Kad nu „mahzibū rahditajās“ eewehro, ka fkohlotaja laiks un spehks netiktu seemas-fkohlai us eekschu par dauds dalihts, t. i. zaur trijahm pehz laika noschirkahm klaham, tad ari waijadsetu eewehroht, jeb aisleegt, ka fkohlotaja laiks un spehks netiktu seemas-fkohlai atkal us ahreni dalihts, jeb preeksch gada-fkohlas nodalihds. Schihs laika un spehks dalishana ir jo wairak fkahdiga, tamdeht ka ta abahm fkohlahm ir par fkahdi. Kad fkohlotajs atrauj fawu laiku un spehku seemas-fkohlai us pufi, tad buhs seemas- un gada-fkohla weenlihdsigi wahjas; kad winsch atrauj to weenai fkohlai jo wairak, tad schihs fkohla buhs jo wairak wahja, nefā oħra. Muhsu laukfkohlu likumi pareisi dara, kad fkohlotajam aisleeds kahdu blaku-amatu, p. peem. klihwera amatu walidht. Tatschu tāhdā amata fkohlotajs pa dala war strahdaht kahdas stundas par nafti, tāpat festdeenās pehz un pirmdeenās preeksch pusdeena, un ari fwehtku nedelās. Wehl fkohlotajs war pee schahdeem blakus darbeem jo leegaki peenemt kahdu palihgu u. t. j. pr. Bet kad weens fkohlotajs usnemahs tāhdus diwju zilwelu darbus, kas isdarami weenā un tanī paschā laikā, p. peem. weenās mahzibas-stundās seemas- un gada-fkohlas mahzibū pafneegt, ko tik diwi fkohlotaji war peenahzigi isdariht, tad schahdu darbu usnemfchanahs buhtu weenam fkohlotajam jo driħsak aisleedsama.

Ar to, ka pagasta-fkohlās, kur weens ween fkohlotajs strahdā, tiktū gada-fkohlas aisleegta, buhtu ari pascheem pagasteem jo leels eemeflis, raudsiht, ka ihpaschā patstahwigas gada-fkohlas tiktū eetaifitas. Tē ihpaschi muhsu laukfkohlu wirskomisija war fawu spehku muhsu fkohlas buhschanai par labu parahdiht. To waretu tā isdariht:

Wairakeem pagasteem buhtu kohpā few jazel un ja-ustur weena gada-fkohla. Zaur tam masahs, nepilnigahs gada-fkohlas tiktū weenotas weenā leelā un pilnigā gada-fkohlā. Zaur schahm gada-fkohlahm ar paplašchinatahm mahzibahm, pee krahm nemtu dalibū laba dala no kirspehles un daschu reis pat wiha kirspehle, mehs eegrohsitum tāhs fkohlas, us krahm jau ari dohma fkohlas likumi, bet wehl now laiduschi laudis fikkalus nosazijumus, — vrohti kirspehles-fkohlas. Mums waijadsetu eerikteht ihpaschus kirspehles-fkohlu apgabalus jeb aprinkus. Pee katra apgabala jeb aprinka peedalitoħs kahdas 8 tuhkt. dweħseħes, few ihpaschi fkohlas-namu zeldami jeb eegahdadami. Kirspehles-fkohlas apgabali buhtu pa leelakai dala muhsu tagadejħas basnizas-drauds. Kad drauds par leelahm, tad weena dala buhtu peeskirama pee zita kirspehles-fkohlas apgabala; kad drauds par masahm, tad waretu diwas faweenohħt us weenu kirspehles-fkohlas apgabalu u. t. j. pr. Bet kā schihs kirspehles-fkohlas lai ustura? Laukfkohlu likumi (Schulreglement), kas pirmā nodalā no §§ 1.—10. nokahrto pagasta-fkohlu noluhku, mahzibas wairumu un schihs fkohlu zelchana un ustureħħanu, nosaka wehl § 11. tā: „Tee paschi likumi (prohti, no §§ 1.10.)

fishmejahs, kā us pagasta-fkohlahm, tā ari us kirspehles-fkohlahm...“ Tā tad pehz schi 11. paragrafa wifem pagasteem buhtu kirspehles-fkohlu zelchana un ustureħħanu finā tāhs paħħas isdohfchanas, kahdas wineem ir preeksch pagasta-fkohlas. Par peem, pagastam ar 1 tuhkt. dweħseħem buhtu pehz fkohlas likuma 10. § jadobd katrā gadā 150 rubl. preeksch pagasta-fkohlotaja loħnes, un pehz schi likuma 11. § atkal 150 rubl. preeksch kirspehles-fkohlotaju nolohħesħanās. Tā tad kirspehles-fkohlas apgabalom ar kahdahm 8 tuhkt. dweħseħem buhtu preeksch kohpigahs kirspehles-fkohlas jamakkha kahdi 850 rubl. par gadu. Kas wehl istruħktu, pee gan mas 2 fkohlotaju aploħnejħanās (weenam fkohlotajam waijadsetu buht kreetnam Kreewu wa-lodas pratejam), tas peenahktu klah no fkohlas-naudas, kurai waijadsetu buht soħti masai, lai jo wairak behrnu waretu taħla kli ħalli. Schahda weenofchanahs pee kirspehles-fkohlu zelchana nestu tautas išgliħofchanas finā rasħenūs augħus, ko ari karris pagasts driħi manitu. Ari weżakeem, kam newaijadsetu fawus behrnu tuhlit pilseħħta fuhti, buhtu masakas isdohfchanas par fawu behrnu iſsfokħloħanu.

Pehz augħżejha iſskaidrojuma buhtu ari muixħnezzibai, kas pee pagasta-fkohlu zelchana nem dalibū, jaapeesch kie kajjedha pafli ħażiha pafli kirspehles-fkohlu zelchana. Un meħs ari zeram, ka muixħnezzibai, kas jau dasħħa weetā rahdiżu, ka wina muhsu tautas išgliħofchanu eewehro, ari schihs finā parahdihs fawu labweħligo prah. Schihs fkohlu rasħenā usplau kħanha un kplexi augħi leezinahs ir pat pee nahkamahm pa-audseħm, ka meħs tagħadżo laikos to esam eewher-rojuschi un nolopħuschi, kas mums peenahħaħa duriħt. Wifl par weenu un weens par wifem. Tā meħs tapfim stipri. Tamdeħt lai ari tie ne-atrujħas fawu artawu doht, kam warbuht naw behrnu, kas schihs kirspehles-fkohlas apmelletu.]

Red. pessihmejums: Par schihs rakstu ihpaschi jipateizahs fkohlotajeem kermekha un Siewerta kungeem, kas mums schihs, tħejxha eewherojamā un nolopħjamā leetā ir iſsafizjuschi fawas doħmas. Waj tas wifl tā wareħs notik, to schihs briħxha nesinam; bet ir labi, ka kirspehles-fkohlu jautajums tohp ekkustinahs. — Warbuht, ka ari no zitħas kahdas pufes schihs kirspehles-fkohlas apmelletu.]

Sinas par Kursemes laukfkohlotaju un winu atritun un bahrinu palihdsibas-lahdi.

Paldeewas Deewam, ar Kursemes laukfkohlotaju palihdsibas-lahdi ir schihs finā, lai gan gaufsch, tomeħri us preekschu għajjis.

Lai gan peħringad dauds wairak fkohlotaju pee palihdsibas-lahdes bij peeteikusħees, tad tomexx til ween 49 zaur naudas eemakfa-fchanu par beedreem bij palikuschi, prohti:

no Scherpils prahwesta aprinka 16, kas ir 146 r. 90 f. eemakfajuschi,				
Baunkas	"	6.	"	63 " 85 "
Kuldigas	"	5.	"	79 " 45 f. eemakfajuschi,
	un 3 r. 65 f. parahdā palik.			
Dohbeles	"	9.	"	89 " 40 "
Kandawas	"	9.	"	126 " 5 "
Viltenes	"	4.	"	28 " 65 "
	par wifl 49.	"	"	534 " 30 "

eemakfajuschi, un no teem bij 11, kas pehz mohdes A, 13, kas pehz mohdes B un 25, kas pehz mohdes C bij preebedrojusħees, un no teem atkal 41 ar weenu datu, 6 ar diwi datahm un 1 ar triħs datahm.

Wehl bij eenahħuschi palihdsibas-lahde 100 rublu par għrahem, kā Bielensteina zeen, mahzitajis palihdsibas-lahdei par labu bij lizis drukħiħt un pahrdoħt, un 18 rubl. 33 kap. prozentu no teem naudas-papixx, kas palihdsibas-lahdei par to eenahħuschi naudu bij apghadati, tā ka par wifl pirmā gadā palihdsibas-lahde ir eenahħuschi 648 rubli un 13 kap., tad tāhs masahs ismakkħasħanās pprekeħx atskaita, tā ka par to naudu wareja noppik 600 rublu Kursemes krahħħanahs-lahdes bilet - 48 rubli, leelumā, un tā 13 kap. wehl atlik.

Schihs finā wehl 18 fkohlotaju pee palihdsibas-lahdes ir preebedrojusħees, tā ka par wifl tai tagad ir 67 beedri, no kureem ir preebedrojusħees pehz mohdes A 15, pehz mohdes B 15, pehz mohdes C 37, un no teem atkal ar weenu datu 54, ar diwi datahm 11 un ar triħs datahm 2.

Ihpaschi ar preeku japeemin, tā ka tagad ari jau Grobbiñas prahwesta aprinka 8 fkohlotaji ir preebedrojusħees, tā ka tagad jau wifl prahw, aprinkos ir palihdsibas-lahdes dicelzijas; prohti:

- 1) Sehrpils pr. apr. ir par direkzijas prezidentu Sezes mahžitajs Wagnera lgs, un par direktoru Dauge lgs no Saukas.
  - 2) Baufkas pr. apr. ir par prezidentu Wezmuischcas mahž. Krause lgs, un par direktoru Lielau lgs no Valles.
  - 3) Dohbeles pr. apr. Jaunpils mahž. Bernewiža lgs un skohl. Grünfelda lgs no Jaunpils.
  - 4) Rāndawas pr. apr. Semites mahž. Steinfelde lgs un Semites skohlotajš Spieša lgs.
  - 5) Kuldigas pr. apr. Muischazeema mahž. Bernewiža lgs un skohl. Redlichā lgs no Saldus.
  - 6) Piltenes pr. apr. Edohles mahž. Otto lgs un Edohles skohl. Riebena lgs.
  - 7) Grohbinaš pr. apr. Preeküles mahžitajs Hesselberga lgs un Gramsdas ehrgelneeks Woitkus lgs.

Mums ſchinī gadā ir beedru:

Wehl ir eenahkuschi bes teem no pehrnajà gada atlifikuscheem 13 kap.—no Sehrpils skholotajeem par Konzerti, ko Krihsburgâ isrihkoja,

	121	rub.	43	käp.
gada projentes par s̄cho naudu	7	"	29	"
no Dschuhkstes dseadatajeem jaur Weidemana ķgu	18	"	80	"
no Kursemes mahzitaju finodes	125	"	—	"
	par wifū	272	65	"
un käd peeflaita to no heedreem eemakſato naudu ar	496	"	95	"
	769	"	60	"

No šchihs naudas ir pirkts:

4 Kursemes kredit-beedribas fandbrihses par	404 rubl.	— kap.
3 Kursemes krahſchanas-lahdes biletos par	300	" — "
1 Tresor-bilete, 50 rubku wehrtibā, kas malkā lihds ar progen.ehm, kas peelihp, un eekch aprinku direkzi-	52	" 58 "
jahm isdohti	2	" 20 "
	<hr/>	<hr/>
tä ka wehl naudā atleek	10	" 82 "
un Kursemes krahſchanas-lahdes biletu ir par	900	ruble.
4 Kursemes fandbrihses, wehrtibā	400	"
1 Jelgawas krahſchanas-lahdes sihme	48	" leelumā.
1 Tresor-bilete	50	" "
	<hr/>	<hr/>
tä ka par wiſu, bes 10 r. 82 l. skaidras naudas, ir 1398	"	papihrōs
un 86 rubl. 70 kap. pee parahdneekeem, un täpat 3 rubl. 50 kap. pee		
varahdneekeem no pehrnaja gada.		

M i s s i o n e r s L a p a.

Bahrskats par misiones-druwahm.

Esa. 66, 19.—21.: Es suhtischu no teem isglahbteem pee teem paganeem, us tahn tahlejahn falahm, kas manu flawn naw d'sirdejuschhi un manu gohdibu naw redsejuschhi, un tee stahstih's manu gohdibu starp teem paganeem, un tee atwedihs wifus juh's brahlus no wifahm pagannu tautahm. Un no teem es zitus nemischu par preestereem un lewiteem.

4) Indijas ūlas.

No Pakal-Indijas pret deenas-widu issteepjahs schaura pussala Malaka, muhs norahdidama us Indijas salahm. Schini pussalâ walda leelkungi (Radjas), kas, Muameda tizibai padewuschees, nedohd weetas Ewangelijuma fludinashanai. Tapehz ari misione schai pussalâ apmetusees trihs weetâs ween, kas peeder Angleescheem: masâ salinâ Pulo-Pirang, un diwâs pilsehtâs — Malakâ un Sinkapurê, kur pakal gahja wairak, nela dsimteem Malajeescheem, Kihnee-

Waj tad nu newaram faziht, ka ar Deewa palihgu us preekschu ir gahjis? Un kad ihpaschi wehl peeminam, ka Kursemes zeenige mischneeki laipnigi ir sohlijuschi 2000 rublu Kursemes skohlotaju palihdsibas-lahdei schinkloht, kad ta til ween no augstas waldischanas buhs apstiprinata, tad gan ar preezigu firdi us palihdsibas-lahdes nahlotni waram luhkoht un drohschi zereht, ka ta skohlotaju atraitnes un bahrinus, un winus paschus, kad teem wezuma un wahjibas pehz no amata ja-atstahjahs, bes palihga nepametihs. — Paldeewa Deewam, schogad no beedreem neweens naw Deewa preekschâ aisgahjis, tà ka nekahdahn atraitnehm wehl newaijaga palihga sneegt; bet ja pahri atraitnes ir buhtu bijuschas, tad ir tahm jau ar tahs no mahzitaju sinodes atwehletahs naudas buhtum warejuschi palihgu pa 50 rubleem un wairak wehl sneegt. Un ir preeksch nahlamà gada Kursemes mahzitaju sinode atkal 125 rubli preeksch skohlotaju palihdsibas-lahdes atwehlejusi, tà ka jau it labi tahm atraitnehm waresim palihdseht, ja Deewa weenu waj ohtru no beedreem schini gadâ no schihs pasaules aisaizinatu, un teem atraitnes atlisku.

Tagad skohlotaju 6. dala ir peebeedrojusées. Bet ko gan tee 350 Kursemes skohlotaji dohmà, kas wehl naw peebeedrojusées? Gan no teem dafch wehl naw apprezejees, un teem, kas fin, nohte wehl naw peebeedrotees. Bet ko tad tee dohmà, kam ir mihlisch laulahcts draugs un miqli behrnini? Kas teem to drohfschibu dohd, ka Deewss tohs tik drihs wehl ne-aisaizinhä? un ka tee nahkoßchâ gadâ wehl dsihwi buhs, ka tee wehl kawejahs peebeedrotees? Waj teem gan jo gruhti nenahktohs no teem mihteem fchlirtees, kad tee, lai gan waredami par winu nahlotni gahdaht, zaur to, ka tee pee palihdsibas-lahdes peebeedrojahs, to tomehr naw wis darijuschi? Neweens lai nefaka wairs, ka newaroht peebeedrotees, tapehz ka par leelas maksaßchanas esohf, waj ka pats par wezu esohfts. Kas newar pehz pirmahs mohdes peebeedrotees, tas war pehz ohtrahs veebeedrotees; un kas ir wez̄s un to nespelj pehz ohtrahs wairs dariht, tas to pehz treschahs lai dara! Teefcham, eespeht ifkatriis to eespehj, kas ween grib; no tam leezibü dohd tee 67 skohlotaji, kas jau ir peebeedrojusées, kuru starpâ ari tahdi ir, kas jau ir 50 gadus wezi, — ziti ne taht no 60 gadeem. — Un neweens tagad ari wairs lai nefaka, ka nelohnè peebeedrotees, tapehz ka atraitnes neeka tik dabuhn. — Teefcham, reti tik kahdu palihdsibas- waj atraitau lahdi atradifeet, kas, ka fchi, tuhlit ar pirmo dibinaschanas gadu atraitnehm un bahrineem jau valihgu foahlahs fneegt, un kas, ka jums efam ifstahstijuschi, ir pat no eesfahkuma ne buht tik masu valihgu nesfneegs, kad to falihdsinajam ar to no beedream eemakfato naudu. — Tapehz lai ne-apdohmajaahs ilgak tee, kas lihds schim ir dohmigi bijuschi, bet lai peebeedrojahs, pirms par wehlu buhs!

Sēripiļs vrahwests W. Wagner,
lä Kurj. laukkohlotaju palīdzības-lahdes wirsdirekzijas presidents.

Dahwanā.

Baur Preekules mahzitaju, zeen. Hesselberga lgu, esmu sa-
nehmis 115 rublu preeksch Wolgas truhkuma-zeetejem.

Brahwests Coßmann.

S l a p a.

scheem, kas te dñshwoja; bet no ta laika, kad Kihnas waldis sawas ohstas atwehrusi Eiroopeescheem, tee misionari pa leelai dalai ir us Kihnu dewuschees. Sinkapurē wehl strahdà Ewangelijuma isplatischanas beedriba ar 140 lohzelkeem, un katolu misione, kas te strahdà no teem laiskeem, kad tur waldija Portugiseefchi, ar 9500 lohzelkeem.

1) Sumatra. S̄hi sala ari padewuſeſes Muameda tizibai. Bet pee Bateefchu jeb Bataleefchu tautas, kas wehl pagamu elka-deeweem falpo, kahdus 20 gadus atpakal Reines misiones-beedriba fa-wus no Borneo falas isdshtohs misionarus noraidijusi, te atrada aug-ligu druwu, un pee Holandeefchu waldibas, kas sawu waldischanu grib isplatiht par tahm eelschsemju tautahm, atspaids. Tas laiks bij peenemigs; tee laudis, sawus tehwischkohs mahnus apnikufchi, zaur Ewangelijumu wehl wareja pasargati tapt pret Islamu, kas no deenas-widus teem jo stiapraki usmahzahs. Nezik gadōs starp Bateefcheem, kas sawā starpā weenadōs karōs dſihwo, un sawus uswaretohs eenaidneekus nolauj un apehd, zehlahs seedoschias draudses, kuru lohzekli, pehž tahm beidsamahm finahm, wairojuſchees no 1300 lihds 1500. See-

melös Reines misionareem ir trihs stazioni: Silindung, Boara un Sipoholon; pret deenas-widu pеezas: Sigompulan, Pangoloan Si-pirok ta wezakà, Prausorat un Bungabondur. Ohsta-pilsehta Si-hogā Reines misione fawu jaunako stazioni uszehlusi, kur Bateeschi, no eelschsemehm nahldami, teek usnenti, un ar Ewangelijuma mahzibahm sahк eepasihtees; starp dsumteem eedsihwotajeem weena familiya tilusi kristita. No schi pilsehta Reines misionari fawus tihklus tah-laki ismetuschi masā salinā pret wakareem, ar wahrdū Niās, kur diwi stazioni zehlusahs ar 25 kristiteem: Gunong Sitoli un Ombolata. Wehl Jawas misiones-komiteja un Holandeeschu misiones-beedriba no Batavijas pee Bateescheem diwi stazioni dibinajusi tah-laki pret deenas-widu: Si Mapilapil un Uta Rimbaru, ar 100 loh-zekleem, un Holandeeschu Baptisti weenu: Pakanten, ar 18 loh-zekleem. Podongā ari ir katolu misione.

2) Jawa. Schihs falas eedsihwotaju tiziba ir fajauktu no Buda-tizibas atlikumeem, kurai, ka wezeem swahrkeem, Muameda tizibas jaunee eelahi uffschuhti, un no Holandeeschu waldbas Muameda tizibai, kurai peeder eedsihwotaju augstakahs kahrtas, lihds schim tila pa prahktam darihts, ta ka Muamedaneeschi lepniba, kas drohfschi wi-fadai zitai tizibas mahzibai un apleezinachanai turahs pretim, ir par zeetu skansti pret Ewangelijuma misionareem tapusi. Tomehr no ve-zahm Holandeeschu misiones-beedribahm te tohp ustureti misionari. Jo beidsamōs gadu-desmitōs starp Holandeeschu tautas ziti ir usmoh-duschees, to par negohdu turedami, ka lihds schim Jawas falai, no kuras Holandeeschi leelu mantu dsumfchi, Ewangelijuma svehtibu leeguschi, un ari lapraht tamdehł no Ewangelijuma nizinatajeem kaunu nesdamī, ta ka ari waldbas tagad misionei newar eet garam; bet newar dohmaht, ka ta seme, kas zaur leelakus anglus, ne-aplohpischani zeta palikusi, tik ahtri anglus isdohs. Jawas komiteja Amsterdāmē, lihds ar misiones-beedribu Batavijā, schini pilsehta ustura misionarus, kas ar Ewangelijuma skolinaschanu un skohlas tureschanu strahdā pee Jawaneescheem, Malajescheem un Kihneescheem; weena draudse De-pokā jau pastahw wairak nekā 150 gadus. Ihpafcha seminarija audsina mahzitaju palihgus no dsumteem Jawaneescheem. Holandes misiones-beedriba strahdā no 1863. gada Jawas wakara pufé pee Sundaneescheem, kas no ziteem Jawaneescheem isschikrahs un ari masak nekā schi ar Muameda mahzibahm eepasiuschees; bet ta seme ir tik pat zeta, un wezakā stazioni, Pjandjur, draudse ir plakusi lihds 3 dwehselehm; ar pee skohlas leetahm mas felmes rohnahs. Zitas stazioni, Cheribonē un Indramajā, misionari ar leelu gruhtumu strahdā pee Kihneescheem; beidsamā stazione, Buitenzorg, misionari puhlejahs bishbeli pahrtuskodami Sundaneeschi walodā. Holandes Reformatu misiones-beedriba ustura diwi stazioni, Tegal un Purholingo; pirmajā schehlojahs misionari par lauschu ſirds-zeetib: masā draudsīte ne-aug un neplohk; skohlu apmeklē 8—12 behrnu. Ohtrā stazione eet labaki; tur ir kahltumā draudsītes no se-nakeem laikeem ar dsumteem palihgeem. Holandeeschu Baptisti ustura weenu stazioni, Tapira, kur masa draudse no 34 loh-zekleem salasita. Wezakai Holandeeschu misiones-beedribat „Holandes misiones fa-draudsīschana“ ir ta leelakā isplatischanahs Jawas falā; winai ir trihs stazioni, ikkatra sawā apgalā: Samarongā ir draudse ar 120 dwehselehm, ne aqgdama, ne plohdama; ari ar skohlas lee-tahm mas ko eet us preefch. Labaki eet ar abahm zitahm stazioni: wairak pret rihteem: Kediri un Modjo-Worno. Abejahm apkahrt zeemi, no kristiteem uszelti; pirmajā zeemi kohpā ar 854 kristitahm dwehselehm; pa diwi gadeem winai skaitlis ir audis pa 100 loh-zekleem; ustizigi dsumti palihgi winus kohpī kristigōs zelos; ohtrai wehl wairak — ar 2100 dwehselehm, kuru skaitis beidsamōs 2 gaddos audis pa 560 dwehselehm; ta sehla, ko kaisjis Jawaneeschi apustulis Telsefma, wehl aug, lai pats gan ir ahtri nahwē aishemets. Tee zeemi, preefch kristiteem ween ustasiti, bij ari ja-atmer Muamedaneescheem, kas winus tagad pa pusei apdshwo, zaur ko misiones-darbam zelahs dauds mudscheklu. Wehl japeemin, ka S fotu brihw-basniza misionei Jawā ir weena stazione, Mister Kornelis, pee Batavijas, kur misionaram ir raibi darbi ar bahrinu-namu, skohlu un draudse, un raksteem, ko islaisch wisadās salas walodās; un Remō, blakam Salatigai, ari misiones-draudse no Ermelo, Holandē, ustura weenu misionaru. Jawai blakam masā salā Bali, ar Bramaneeschi eedsihwotajeem, Utrecht misione pee galwas-pilsehtas Bolelang ustura kahdus 13 gadus stazioni, kurā 1874. gadā Balineeschi pirmelli da-buja kristiht.

3) Borneo. Ari schi falā isplatahs Muameda tiziba; Muameda tizige Malajeschi starp Dajake escheem falas eelschsemēs us-zel wilitgā praweescha karogu, wišwirak deenas-widus rihtōs, kur Reines misiones-beedriba apmetucess. 1859. gadā zaur leelu asins-isleefchanu winas stazioni taya ispoftitas, winu strahdneki waj ap-fauti, waj isdfihti. Pebz kahda brihscha wina alkā 4 no jawahm wezahm stazionehm usnehma: Bandsermafin, Kwala-Kapua, Bandko un Mandomai, kohpā ar 332 dwehselehm; diwas wairak pret seemeleem wehl atschaftas, un no dsumteem palihgeem ween kohptas; waldbas lihds schim Europeeschu misionareem now zelu us turen lihds-najusi, zaur ko misiones-darbam leela kaweschana noteek. Kwala-Kapua ir skohla, kur Dajakeschi jaunekli teek sagatawoti us palihga amatu, un labi mahzahs; zitas stazioni skohlas pa leelakai datai no Kihneeschi behrneem apmekletas. War apleezinah, ka starp Dajakescheem paganu tizibas spebli sahк sust, bet leelas raises misione dara Muameda tiziba. Leelakus anglus, nekā pee Reines misiones-beedribas, war redseht pee Angleeschi tizibas isplatischanas beedribas, kas falas seemet-wakarōs strahdā, kur Angleetis Bruke ihpafchu walsti dibinajis; no teem 68 tuhft. eedsihwotajeem ir 1600 kristiti us 5 stazionehm, starp kurahm leelakā ir Sarawak, kur Angleeschi bislaps stahw, kas schi misionei ir par preefchneku. No tahn draudsehlm stao labas sinas; winas ik gadu aug pa 200 dwehselehm, bet winahm wehl peetruehft spebka, us paschu kahjahn stahweht; bes misionareem winas ahtri no tizibas zela afkritu.

4) Zelebes. Leelajā Zelebes falā weenā masā semes stuhi ween spihd Ewangelijuma gaischums, Minahasa pee Alfureefcheem; bet schi misiones-druwa ir ari wisu-augligakā starp wisahm muhsu deenu misiones-druwahm. No teem 105 tuhft. paganeem, kas schi semes-gabalā eedsihwuo, pa 25 gadeem 81 tuhft. ir kristiti tapuschi, un no tahn 24 tuhft. dwehselehm, kas wehl naw kristiti, rohnahs tikai 2700 Muamedaneeschi, un kristito skaitis wairojahs ik gadus: 1868. gadā ween 1400 lika kristites, ta ka war zereht, ka ihfā laikā wifa tauta paliks par kristitu. Tur strahdā wezakā Holandeeschu misione — Holandeeschu misiones fabeedriba; no schihs preefch tapa issuhtiti 2 Wahzu misionari: Riedel un Schwarz, kas ar leelu sekmi strahdajuschi. Tagad schi misione tur ustura 11 stazioni ar tik pat dauds misionareem, 117 dsumteem palihgeem un skohlotajeem, un apkohpj 185 draudsītes ar 107 skohlahm un 8 tuhft. skohleneem. Misionei noteek par leelu kawekli, ka Holandeeschu waldbas skohlas meklē arween wairak sawās rohkās dabuht, un Holandeeschu waldbas skohlas nekahda tizibas-mahziba netek dohta. Zaur kristigu tizibu wifa tautas dshwiba teek atjaunota, un ari semes kohpschana ir dauds pazehlucess. Diwi drukatawas islaisch kristigas grahmatas, un 14 dsumti mahzitaji misionareem ruhpigi eet pee rohkas. Jau preefch 10 gadeem misione gribaja diwi misionarus tahaki pret deenas-widu issuhtiti, bet waldbas nedewa to atwehleschanu, bishdamees, ka nesphefchōt winas apfargah pret teem paganeem un Muameda tizigeem.

Pret seemeleem no Zelebeses, diwās salu tschupinās. Sangir un Talaut, strahdā misionari, senak issuhtiti no Gofnera misiones Berline un no Holandes misiones-draudsītes Ermelo; tagad wini teek ustureti no waldbas, jo tahs falas no wezeem laikeem tohp faultas par kristitahm semehm; bet tahs druwas ir lohti zeetas.

5) Masās Sunda falās, Ambonikā, Uliasar falās, Temorē un Notti, Holandeeschu misiones sadraudsīschana ari ustureja misionarus, bet, wairak nesphehdama winus tureht, ir atlaidusi; bet Sawu falā, kur eedsihwotaji gruhtā fehrgas laikā fahkuschī pee kristigas mahzibas speestees, schi misiones-beedriba jaunu darbu eefahkusi. Almā-heirā Utrecht misiones-beedriba 1871. gadā peedsihwwoja tahdu paschu garigu mohdinachanu; pebz leeleem pluhdeem Galelā us reissi 70 dwehseles likahs kristites, un ari ziti no Muameda tizi-geem wineem peedalijahs, zaur ko pebz iszehlahs leela waijachana no Muameda tizigeem walidineekeem, bet kristito pulzinsch drohfschi pas-tahweja, un winu skaitlis arween wairojahs. Beidscht te japeemin Jaun-Guineja, kuras seemet-wakarōs, pee laupischanas un asins-isleefchanas kahrigem Papueefcheem, strahdā Gofnera un Utrecht misiones-beedribas; weena stazione ir Doreh; wehl zitas Anday, Moom un Monokvari. Wehl te no augleem nekā newar redseht, bet misionari sahк ar eedsihwotajeem wairak eepasihtees, un schi ari sproht, ka misionari meklē winu labumu.